

**Autoriteit
Financiële Markten**

De rente stijgt: welke gevolgen heeft dat voor u?

Wat is renterisico?

Als u geld nodig heeft, kunt u een lening afsluiten. U moet het geleende geld wel terugbetalen. Dat heet aflossen. Daarnaast moet u rente betalen. Dat is een vergoeding voor het lenen van het geld. Als de rente stijgt, kan dat gevolgen hebben voor het bedrag dat u in totaal moet terugbetalen. Als de rente stijgt, wordt het bedrag dat u aan rente moet betalen namelijk ook hoger. Het risico van een stijging van de rente van uw lening is het renterisico.

Er zijn twee soorten leningen waarbij het renterisico kan optreden:

- » **Een hypothecaire lening** (een hypotheek). Dit is een lening waarmee u een huis koopt.
- » **Een doorlopende lening**. Voorbeelden van een doorlopende lening zijn een creditcard of het 'rood' staan op een bankrekening.

In deze folder leest u hoe u het renterisico kunt beperken. Daarnaast geven we een voorbeeld van de gevolgen van een rentestijging en tips hoe u het renterisico kunt beperken.

U wilt geld lenen: hoe kunt u de risico's van een rentestijging beperken?

Hieronder leest u hoe u het renterisico kunt beperken als u geld wilt lenen. Als u wilt weten waar u op moet letten als u een lening afsluit, lees dan de brochure 'Gaaf u lenen?'

Maak een financieel plan

Voordat u geld leent, is het verstandig om een financieel plan te maken. Met een financieel plan krijgt u een goed overzicht van uw situatie; hoeveel geld ontvangt u iedere maand en hoeveel geld geeft u uit? Als u hulp wilt hebben bij het maken van een financieel plan, kunt u contact opnemen met onder andere het NIBUD en de Consumentenbond. Het NIBUD doet onderzoek naar en geeft informatie over de inkomsten en uitgaven van huishoudens (www.nibud.nl: 'Persoonlijke financiële planning'). De Consumentenbond doet ook onderzoek en geeft informatie (www.consumentenbond.nl en uitgave: 'Plan uw pensioen'). Ook een financieel adviseur kan u helpen. De hulp van zo'n adviseur is meestal niet gratis.

Maak een keuze voor vaste of variabele rente

Bepaal hoeveel risico u kunt en wilt lopen. U kunt kiezen voor een vaste of een variabele rente. Het voordeel van een vaste rente is dat u niet meer gaat betalen als de rente stijgt. Een vaste rente heeft ook nadelen. Een vaste rente is meestal hoger dan een variabele rente. Een vaste rente daalt niet, als de rente daalt. Met een vaste rente heeft u meer zekerheid. Voor deze zekerheid betaalt u dus ook.

Bij een variabele rente staat de rente niet vast. Dit kan voordelig zijn als de rente daalt. Maar een variabele rente kan ook stijgen en dan stijgen uw kosten ook. Denkt u erover te kiezen voor een variabele rente? Bedenk dan of u de rente en aflossing nog kunt betalen als de rente stijgt. Reken uit hoeveel u moet betalen als de rente over uw lening bijvoorbeeld met 1,5% stijgt. Als u in dat geval de lening niet meer kunt betalen, dan loopt u een zeer groot renterisico.

Bepaal de juiste looptijd

Het bedrag dat u leent en de rente die u hierover betaalt, moeten binnen een bepaalde periode terugbetaald worden. Hoe bepaalt u welke looptijd goed past bij uw situatie? Kijk wat u per maand kunt betalen. Een financieel plan kan u hierbij helpen. Bepaal hoe lang het product waar u geld voor leent meegaat.

Bijvoorbeeld: U leent geld om een auto te kopen. Deze auto is tien jaar oud. U neemt een lening met een looptijd van twintig jaar. De kans is dan groot dat uw auto geen twintig jaar meegaat. Als uw auto na vijftien jaar kapot gaat en niet meer te repareren is, moet u nog vijf jaar rente en aflossing betalen. U betaalt dan dus nog vijf jaar geld voor een auto waar u niet meer in kunt rijden. En in die vijf jaar wilt u waarschijnlijk ook een andere auto kopen.

Hoe kunt u het renterisico spreiden?

U kunt uw lening opdelen in verschillende periodes. Voor elke periode kunt u een verschillend rentepercentage kiezen. Uw lening bestaat dan dus uit verschillende delen die u tegen verschillende rentepercentages met een verschillende looptijd vastzet.

Bijvoorbeeld: U koopt een huis van € 170.000,-. Om het huis te kunnen kopen sluit u een hypothecaire lening af van € 170.000,-. Deze lening deelt u op in twee verschillende periodes met verschillende rentepercentages. U zet € 100.000,- voor vijf jaar vast tegen een bepaalde rente. De overige € 70.000,- zet u vast voor tien jaar tegen een bepaalde rente. Als de rente na vijf jaar gestegen is, betaalt u een hogere rente over € 100.000,-. De rente over de overige € 70.000,- blijft nog vijf jaar hetzelfde.

U heeft al een lening afgesloten: hoe kunt u de risico's van een rentestijging beperken?

Heeft u al een lening afgesloten en kunt u problemen krijgen als de rente stijgt? Dan is de informatie hieronder belangrijk voor u.

Maak een financieel plan

Wat u kunt besteden, hangt af van uw financieel plan. In het vorige hoofdstuk vindt u meer informatie over een financieel plan.

Zoek uit wat voor lening u heeft

Wat moet u weten om het risico bij een rentestijging te verminderen? Het antwoord op deze vraag hangt af van de lening die u heeft en van de voorwaarden. Als u weet wat voor soort lening u heeft en wat de voorwaarden zijn dan kunt u kijken wat voor soort oplossing bij u past. Hieronder leest u welke mogelijkheden er zijn om uw renterisico te beperken.

Welke mogelijkheden zijn er?

Sparen Als u spaart, heeft u geld als u een financiële tegenvaller krijgt. Het voordeel van sparen is, dat u rente krijgt over uw spaargeld. Als de rente stijgt, krijgt u dus ook meer rente over uw spaargeld.

Zet de variabele rente vast Als u een lening met een variabele rente heeft, kunt u die rente veranderen in een vaste rente. Dat kunt u het beste doen als de rente laag is. Als u iets wilt veranderen aan de lening die u heeft, betaalt u daar meestal wel kosten voor. Vraag daarom van tevoren hoeveel het vastzetten van de rente van uw lening kost.

Verleng de periode dat de rente over uw lening vaststaat Als u de periode dat de rente vaststaat verlengt, dan wordt het renterisico kleiner. Is de rente laag, dan kan het voordelig zijn uw lening opnieuw af te sluiten tegen een lagere rente. Dat heet het oversluiten van een lening. Let op: ook hier betaalt u vaak extra kosten omdat u iets aan uw lening verandert, voordat de lening afgelopen is. Lees eerst goed de voorwaarden van uw lening voordat u besluit de lening over te sluiten.

Los uw lening eerder af In sommige gevallen is het verstandig om uw lening of een deel van uw lening eerder af te lossen. Of aflossen voor u aantrekkelijk is, hangt af van de voorwaarden van de lening. Het hangt ook af van de hoeveelheid spaargeld die u zelf heeft.

Voorbeeld

In dit voorbeeld proberen wij u duidelijk uit te leggen hoe u uw renterisico kunt beperken. Het voorbeeld gaat over Fred (38) en Diana (36). Zij hebben twee jonge kinderen. Vier jaar geleden kochten zij een huis met een hypothecaire lening van € 170.000,-. Om het huis te kunnen betalen hebben zij een hypothecaire lening afgesloten. De rente over de lening staat vast, maar de rentevaste periode loopt volgend jaar af. Zij hebben te maken met een stijging van de rente. Fred en Diana hebben, na aftrek van belastingen, samen een inkomen van € 3.000,- per maand. Zij kozen voor een rente die vijf jaar vaststaat met een rentepercentage van 5,3%. Per maand betalen Fred en Diana € 443,-* voor de lening. Aan vaste lasten (uitgaven die iedere maand terugkomen, voor bijvoorbeeld boodschappen, gas, water, licht) betalen zij iedere maand € 2.467,-. Per maand houden zij € 81,- over aan 'zakgeld'; geld om iets extra's te kopen.

* inclusief € 1000,- aflossing per jaar

Inkomen van Fred en Diana samen	€ 3.000,-
Kosten hypothecaire lening met een rente van 5,3%	€ 443,-
Vaste lasten	€ 2.476,-
'Zakgeld' per maand	€ 81,-

Volgend jaar loopt de rentevaste periode van de lening af. Fred en Diana moeten dan opnieuw beslissen wat voor rente ze kiezen voor hun lening. Wat gebeurt er als de rente met 1,5% stijgt tot 6,8%? Dan stijgen de kosten van de lening van € 443,- naar € 554,-. Fred en Diana komen dan iedere maand € 30,- tekort om hun uitgaven te betalen.

Inkomen van Fred en Diana samen	€ 3.000,-
Kosten hypothecaire lening met een rente van 6,8%	€ 554,-
Vaste lasten	€ 2.476,-
Tekort per maand	€ 30,-

Hoe kunnen Fred en Diana hun renterisico beperken?

Sparen Ze kunnen sparen. Ze kunnen hun spaargeld dan gebruiken om de extra kosten van de lening bij een rentestijging te betalen. Om te kunnen sparen moeten ze minder geld uitgeven. Ze besluiten bijvoorbeeld elke maand € 100,- minder uit te geven aan boodschappen. Die € 100,- zetten zij iedere maand op een spaarrekening. Ze krijgen 3% rente over hun spaargeld. In de tabel hieronder kunt u zien hoeveel spaargeld ze dan ieder jaar hebben.

Jaar	Hoeveel spaargeld?
1	€ 1.219,-
2	€ 2.475,-
3	€ 3.769,-
4	€ 5.102,-
5	€ 6.474,-

Extra aflossen Fred en Diana kunnen besluiten extra af te lossen. Het bedrag dat zij geleend hebben daalt dan en daardoor dalen ook de kosten voor de lening.

Rentevaste periode verlengen Ze kunnen de periode dat de rente vaststaat eerder verlengen. De looptijd van de lening is nog maar een jaar. Daardoor zullen de extra kosten niet zo hoog zijn.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM is gedragstoezichthouder op de financiële markten in Nederland, dat wil zeggen op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. Zowel het publiek, het bedrijfsleven als de overheid zijn voor veel activiteiten afhankelijk van de producten die op de financiële markten worden aangeboden. Vertrouwen in een ordelijke en eerlijke werking van deze markten is hierbij cruciaal. De AFM ziet er op toe dat financiële instellingen in ons land correct handelen en daarbij de juiste informatie geven over de aangeboden financiële producten en diensten. Het is niet de taak van de AFM om consumenten te beschermen tegen financiële producten waaraan hoge risico's of lage rendementsvooruitzichten zijn verbonden. De AFM valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van Financiën.

Kijk op www.afm.nl voor overige folders van de AFM!

De tekst in deze folder is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontleen. Door besluiten op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet langer actueel is wanneer u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – zoals bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door acties ondernomen naar aanleiding van deze folder.

Amsterdam, april 2005